

8.5.2025

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö 28.3.2025, VN/28937/2021

Valtiovarainministeriön lausunto työryhmän mietinnöstä pienten riita-asioiden menettelystä

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainittuun työryhmän mietintöön. Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan otetaan käyttöön pienten riita-asioiden menettely (ml. hädöt). Pienten riita-asioiden menettelyssä käsiteltäisiin asuinhuoneiston vuokrasuhteeseen perustuvat riita-asiat, jos riitaa olisi enintään 10 000 eurosta tai jos riidalla ei olisi rahamääräistä arvoa. Lisäksi edellytettäisiin, että asia olisi riitainen ja se laadultaan ja laajuudeltaan soveltuisi pienten riita-asioiden menettelyyn.

Pienten riita-asioiden menettelyssä määrää, jolla jutun hävinnyt asianosainen voitaisiin velvoittaa korvaamaan voittaneen asianosaisen oikeudenkäyntikuluja, olisi rajoitettu. Menettely olisi myös täysimittaista riita-asian oikeudenkäyntiä yksinkertaisempi tapa käsitellä asia käräjäoikeudessa.

Vaikutukset tiedonhallintaan

Työryhmän muistion mukaan esitys pienten riita-asioiden menettelystä tarkoittaisi uuden oikeudenkäyntimenettelyn säätämistä ja kysymys olisi siten periaatteellisesti merkittävästä uudistuksesta. Valtiovarainministeriö toteaa, ottaen huomioon työryhmän arvion periaatteellisesti merkittävästä uudistuksesta, että työryhmän muistiosta ei käy ilmi arvioita esitetyn muutoksen tiedonhallinnallisista muutoksista.

Ehdotuksen mukaan pienten riita-asioiden vireillepanoon ja käsittelyyn tuomioistuimissa on tarkoitus toteuttaa sähköinen asiointipalvelu, joka olisi valmistuttuaan myös ensisijainen asiointi- ja tiedoksiantokanava. Sähköisen asiointipalvelun käyttövelvollisuudesta olisi mahdollista poiketa käräjäoikeuden päätöksellä. Työryhmä ehdottaa, että pienten riita-asioiden haaste voitaisiin antaa tiedoksi puhelimitse ja arvioidaan mahdollisuuksia todisteelliselle sähköiselle tiedoksiannolle osana digitaalisen viranomaisviestinnän edistämishanketta.

Valtiovarainministeriö korostaa, että viranomaisen tulee huomioida tiedonhallintalaissa säädetty arviointivelvollisuus viranomaisen suunnitelmassa muutosta, johon sisältyy tietoaineistojen käsittelyä tietojärjestelmillä. Tiedonhallintalautakunnan suosituksessa tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnista 2024:21 on tarkempia ohjeita tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnin toteuttamisesta.

Työryhmän mukaan esityksen vaatima sähköinen asiointipalvelu olisi mahdollista toteuttaa Tuomioistuinviraston vuosittaisen kehittämisbudjetin puitteissa. Valtiovarainministeriö pitää

tärkeänä, että muutokset toteutetaan olemassa olevien kehysten puitteissa.

Valtiovarainministeriö pitää ehdotuksia kannatettavina viranomaisten sähköisen asioinnin edistämisen näkökulmasta.

Valtiovarainministeriö on samaa mieltä työryhmän esittämästä sähköisen asiointipalvelun käyttövelvollisuudesta yhdenvertaisuuden, perustuslain ja Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukaisuudesta. Tästä näkökulmasta ehdotus sähköisen asiointipalvelun käyttövelvollisuudesta poikkeamiseen on merkityksellinen, mutta samalla tulee varmistaa, että palvelun suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan erilaiset käyttäjäryhmät ja varmistetaan palvelun käytettävyys sekä esteettömyys.

Valtiovarainministeriö nostaa esille mahdollisuudet selvittää, voisiko suomi.fi-viestejä hyödyntää sähköisenä viestintäkananavana sillä välin, kun ehdotettujen muutosten vaatima sähköinen asiointipalvelu ei ole vielä käytettävissä. Tämä voisi mahdollisesti edistää sähköisten toimintatapojen käyttämistä ja omaksumista sekä mahdollistaa, että asianosainen voisi uudistuksen voimaantulon ja sähköisen asiointiliittymän valmistumisen välisenä aikana toimittaa asiakirjat käräjäoikeuteen sähköisesti. Valtiovarainministeriö nostaa esille myös, että tulisi selvittää mahdollisuus hyödyntää suomi.fi-viestejä ehdotuksessa esiin nostettuna sähköisenä prosessiosoitteena.

Vaikutukset valtiontalouteen

Esityksellä voisi olla vaikutusta sekä valtion tuloihin että menoihin. Arviot vaikutuksista ovat kuitenkin tässä vaiheessa hyvin alustavia. Valtiovarainministeriö katsoo, että arvioita tulisi tarkentaa jatkovalmistelussa. Lähtökohtaisesti mahdolliset lisämenot tulee hoitaa 6.2.2024 annetun talouspoliittisen ministeriövaliokunnan linjauksen mukaisesti nykyisen menokehyksen puitteissa.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

VN/28937/2021-VM-109

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: